

Līvli

Nr. 9.

1936.

Aigakēra "Līvli" ulzāndamist tygub

Akateeminen Heimoklubi Helsinkis.

Oktobr-Novembōr

Inda 10 sant.

Kūdōz aigast.

Mat. 21, 1-9.

kienstō tienandōksō sād.

Ja ku ne Jeruzalem
ležgōl tult, Betfage jūr, Ol-
māg jūs, kaimāz Jezus kaks
oppijist, ja rōkandiz nānt
pāl: Ligid kyllo, mis tād
jeds um ja teg liedat yl-
din vizzō sidtōt jemaēzōl
ja vārza tām jūs, vāldin
pāstōnd, tūogid nānt min jūr.
Ja az mingi tādkōks midagid
rōkandōb, kitigid ku Izandōn
um nēdi vajag ja ta kai-
mōb yldiz nēdi. Aga se su-
giz, laz sag tāutōt, mis um
rōkandtōt leb profet, kis ki-
tōb: Kitigid Tsion tydarōn,
vantl sin kōrig tulab sin
jūr, tazamēli ta istab jema-
ezōl sālgas ja kāndam kān-
dajiz vārza sālgas. Aga op-
pijid lekst ja teit, kuij
Jezus vol pand nantōn. Ne
tuoit Jemaēzōl ja vārza ja
pant ārānd nānt pāl ja ta
istiz sīl pālō. Aga pagip
rouvsti lagtiz riek pāl ents
āripi, aga munt radlist oksti
pūsti ja lagtist riek pāl.
Aga rouvz, kis tāmmōn jeds
lekst ja tagan tult, ārist
rōkandōs: Hozianna David Pūogan!
Kitōt volgō, kis tulab Izand
nims! Hozianna yližis!

Tazamēli volgō ma,
Sellī iz, kuj jellōs Sa;
Abt min lālamt kāndatō,
Sinda, Izand, ārmastō.

Amal joudōl ulatō
Satan nōv tāb sydamō,
Iz siz minnōn abbō tuō,
Tygkōks, äb̄tijizōks ū.

Ūška pā tomp jara Sa,
Laz e nts iiga vōigō ma,
Kunts min rek kōrd lopub siđ,
Sinnōn jellō ydōn yd.

Vōind Sa tuldsō Pästaji,
Kuj māilma kūodstiji,
Lieudō mīnda perizōks
Pūdizōks ja öigizōks.

H. Held pierrō.

18. novembōr kū pāva.

Se vol 1923. aigastōs,
se vol siz, ku mityks mu-
tās rāndas yl sie iz mō-
tōl, pyvestist līvlist juba
18. nov. kū pāvvō. Ne mēd-
list tienandōks tādōd syda-
mōdōks nēdi, kis volt sad-
dōnd yl vaba Latvija ja
tiennōs mādlist jelziži, kis
volt vōikslōnd yl sie. Līv-
list sait aru, mis se tān-
tōb vōlda ja jellō vabas
Latvijas. Aigastōd at lānd.
Līvlist äb ūot kierdist
sōnadōks. Jega pāva työdō
ties mier pāl, vōikslōs
lainōdōks ja touvōdōks um
nānt öl kardi ja rōk um
līti, ne äb mūoštat ents
sydam tundimist ulzō kitō
pitkald vientōt, libđist sō-
nadōks ja liebōd siz kul-
dōm, ku munt rōkandōbōd.

Ku ni tegiz sāb py-
vastōt 18. novembōr kū pāva,
siz līvlist äb ūot emir
tās rāndas ne pyvad tējid.
Pyvad tējid at munt, ja laz
kyl līvlist ni volgōd set
vagad jagvōtajid pyvad jūs,
siegid nānt sydam tundimi
äb ūo mūtōn ja ne äb
ūot veitim riemlist kuj
amad munt yl ents syndizs
mā jōvad pāvad.
Vaba Latvija laz jēlag, kazag,
ēdriksōg!

Mel. Slavēts Dievs visaugstakais.
Jumaltō ni tiennōmō,
Tāmmōn ouvō āndamō,
Nōvvō, abbō, touvōstō
Um Ta kaimōn mā pālō.

Kīentō izad vodlistō,
Jeddōpēdin kitistō,
Yldzi tund um Tāma ni,
Se māilma vonstiji.

Jumal Pūoga touvōstō,
Syndōn pūdō neitsōstō,
Kādli sugst, sundimizōst,
Tuļ ta Jumal sydamōst.

Vol siz Izand tēriptōt,
Hoziannaks vodlōtōt,
Kuodta tīe min sydamō,
Ie sīn sizzōl jelamō.

Tīe tām patist pūdizōks.
Ouvli Kōrig, sellizōks,
Kus Sa jelam iedō tād,

Tēriņtimi.

Tērinž, tērinž, ouvstōd līvlist,
Kis ents rov vast' ad ūot sýlist,
Tērinž tēg, kis jelat vā.
Jālgabs nimtst Līepāja;
Rōkāndijid jemakieldō
Tēg sāl, piddōs ents rov mīeldō,
Kuj mēg luggōm "Līvlizōs",
Nummōr pierrō kādōksmōs.
Pūtōks um, až uigō tāmō
Ents rov nimstō, vōrōks sāmō.
Tulgid tāgiž amad, tēg,
Algid uigigid, kuj mēg.
Tulgid tāgiž, tulgid tāgiž,
Tež mād jūrō, vāgiž, vāgiž.
Tēg, kis kātist izad mīel,
Tātō unnō jemakiel,
Tēg, kis neme jara kaddōnd,
Ūot ents rov jūst jara laddōnd,
Tulgid tāgiž ents rov jūr,
Rīem līb amadōn siz sūr.
Īdtuoista siz käd jūs vīmō,
Neme sōzard, veļid, līmō,
Amadōn līb jemakēl
Sūsō, sydams izad mēl.

P.Kōnkamāg.

Mazirbe kylast.

Mād kylas īeb kalame-
di aigastōst aigastō veiti-
mōks. Rouvz votsōbōd ja lie-
dabōd lālam kalamē tīo až-
mōl mūdō peldōkst, kus až
kus, kyl ažid rōdarek jūs,
kyl mōtsis ja mūs. Brētli-
zi um tāmsygzō väggō veitō
sādōt, perizōl aigal um kyl-
lōld sīlkidi.

At yrgōnd juba peldōk-
siz broutsimist mōtsiz, kū-
din paldip sābōd slīpōrō

viedtōt rattōdōks.

Kesteri kārandōl sābōd
amasuglist jālōkst pointōt,
kyl sūrd, kyl piškist rieg-
gōd pierast, kyl ka sāpōd
pierast. Kien jālikši volks
vējag vōib nēdi sāl sādō
ulzōkuořōs. Jālōkst at sernist.
Trainika.

Vīlkatōks nāgō.

Īd kōpīg pūogan volt
kakš brūtō. Īd neitst ta
vōtiz naizōks, tuoiz ta jetiz.
Sien, kis jettōt sai, se
vēggō skiz sydām jūr ja ta
tōtitiz nuor pārōn yl uid,
ku ta až ūo vōttōt, kāddō
maksō.

Ku kāzgōnd volt jūdōt,
sýndiz nāntōn aigast pierrō
knas pūoga, kūodin sielaigal
ku nūziz suoda, ja kōpīg
pūogan, kis vaitaigal vol kō-
pīgōks sānd, vol suoda pāl
lemōst. Nai piškiz lapskōks
ēit kuodai

Vana brūt iz lopta
hōvtō yl sīe, kuj vōiks
kāddō maksō. Sānd va tsigīn
naiz kādst tieudō, kuj vōib
sādō vīlkatōksōks, pugiz ta
īdōks kōrd leb piedag rānō
ja ei suddōks. Sud nāgō ta
tāz nuor kōpīg jemandōn sāl-
gō eitō, laz se īeg vīl-
katōksōks ja ailōg mōtsō.
Aga lālam vol kōpīg jeman-
dōn jūrō sādō.

Vanad īrōnd sālgō vie-
dōn, ta leks kōpīg suliz
jūr ja -pāk- pāliz tyōdō.
Vana sulli rōkandiz yl sīe
kōpīg jemandōks, kis kitiz,
laz ta vōrō neitst vōtēg
kārand pūstijizōks. Nej sānd
kōpīg kārandōl, ta sieda īd
pāp, tādōl, kus kōpīg jemand
um. Īd vesprāigal imtiz kō-
pīg jemand lab jūs ents
lapsta, ja lab vol vāldip.
Ni va neitst ētiz leb
lab kōpīg jemandōn sud nā-
gō sālgō. Se ei yldip vīl-
katōksōks, pāp laps māzō ja
ailiz mōtsō. Va neitst as-
tiz ni läbstō sillō vōtiz
laps ja kāliz tānā imtō,
aga nej ku tāmmōn mittō
midagid imdōbōks iz ūo, siz
laps väggō rākiz. Až mingi
tāz lādō vāptlōm, mis vīga
lapsōn um, sīeda ta sizzōl
iz las. Ents jūrō ta iz
las mityōtō.
Kōpīg tul ka kūođin

suoda pâld kuodai, ja nînõrouvz kai'bist tämmõn, ku jemand äb lassiji mitytõ ents jür, ja ku läps vag-gõ rëukiji. Kõpig iz sa aru, mis viga tam jõva haizõn vöiks volda, leks iž uks tagan, kitiz, ku ta, Kõpig volli kuodai tund laz lassõg sizzõl. Sizzõl sând, Kõpig neiz ku loval magub nai vizzõ vändtöt pâkõks, nej ku palg mittõ suggo iž ûo nãdõb ja ku läps väggõ räkiz. Ku kõpig kyziz, mis tämmõn viga vol, siz naistpuoliz set nägtiz kädkõks zu ta volli väggõ ruja. Kõpig kutsiz yldip su-liz ents jür, ja riðliz tânda, ku äb ûo kõpig jemand jür arstõ kutsõn. Sul-li pâliz andõksõ, ku ta äb volli syl, jemand äb volli mitytõ ents jür las-sõn. Siz kõpig kyziz naist-puoliz kädst, kas siz ta arstõ äb taks. Se nägtiz kädkõks zu ta äb taji ja laz kõpig lägõ jara. Kõpig siegid zaimiz arst tagan, kis, naista hând, k kitz, ku tânda äb tuođiji ädagtõ.

Sie pâvan vol väggõ knas õdõg. Vana sulli istiz kärandõl kiv pâl ja mõt-liz yl ents isad izand äda. Ku xiela vol kaks-tuoistõn rabbõn, siz ta neiz ku mõtsa puold tul vîl-katõks. Sulli istiz väggõ vägiz, laz nágõ, mis ni su-gub. Vîlkatõks leks kûodin kõpig jemand läb ala ja rökandiz: "Koks ne laps tuo-nõd kärandõl, siz ma tânda imtõks." Sieda kitõn ta jyok-siz tagiz mõtsõ. Ni vol vana sulizõn sieldõ, nu se, kis magub loval, äb ûo õigi kõpig jemand, ja ku um suggõn mingi irmzi pie-tuks. Suli leks kõpig jur ja nîziz ama, mis ta yözõ vol nând ja kûlõn.

Tuoiz õdõn vôtiz kõ-pig laps, pap tam kärandõl mazõ ja iž istiz sulizõn kylgõ kiv pâl vodlõm mis ni sugub. Ku vol aiga, tul vîlkatõks, vôtiz laps ja leks tämkõks kõpig aita tur tagan. Sâl vol sur kiv. Sud nágõ ta viediz sâlgast mazõ, pap kiv pâl, istiz iž sien pâl ja imtiz lapsta. Ni neiz kõpig, ku se um tuođistiz tâm nai, ja tâz

yldip jürõ ailõ, aga vana suli pidas tam vizas ja iz las. Sents' vol nai loptõn lapsta imtõ, tuoij, pap tam tegiz kärandõl mazõ ja rökandiz: "Vel kakš õdõgt ja siz mittõ kunagid emip!" ja juoksiz jedspedîn. Kõpig vôtiz laps, viz tam tubbõ, pap ents rouvõn naistpuoliz lo-vald vizzõ vôtam ja viza-kuoddõ panm.

Ni kõpig nõvtiz vana sulizõks, kuj vöiks vîlkatõks käddõ sadõ, ja arrist sieda tulbiz yözõ tiem. Laps ne višt tegiz ulzõ part kärandõl mazõ ja vodlist, ku vîlkatõks tulub tânda imtõm.

Ja vîlkatõks tul, vôtiz laps ja leks tegiz aita tur tagan, sur kiv jür. Ku vîlkatõks vol sud nágõ mazõ vieddõn, siz kõpig aili-z jür ja tâz tam vizzõ ak-kõ, aga vîlkatõks sieda map-nõn pap laps mazõ, tõmbiz kierdõ nágõ sâlgõ ja juoksiz mõtsõ rökandõs: "Vel uom-dõ yözõ, ja siz mittõ ku-nagid!" Kõpig ni iz tleda emin, kuj vîlkatõks käddõ sadõ, aga vana sulli andiz jõva nõv- ta kitz, ku um tiemost tul ja um kyta-mõst kiv tulizõks, laz nágõ ku vîlkatõks tam viedab mazõ, akkõg kiv jür vizzõ, ja ilm nágõ ta jara äb ailiji.

Ni ne kytist kiv tulizõks ja vodlist tegiz, ku tulub vîlkatõks. Se tul nej-iž neme ne õdõgõd, jedmõl, vôtiz laps ja leks tânda imtõm, viediz nágõ mazõ, pap kiv pâl ja istiz iž na-gõn pâlõ. Kõpig vana sulizõks vodlist vel yd yrg, laz nágõ jõvist ügõ kiv jür vizzõ. Nai, imtõn laps, andiz sien kuolm kôrd su-dõ, pap tam mazõ, ja leks vôtam nágõ, aga iz sâ, se vol kiv jür vizzõ und.

Kõpig leks jürõ, akiz naiz vizzõ ja neiz, ku se um tuođistiz tam nai, kis kûz kûdõ vol vond vîlkatõks nágõ sizal.

Kõpig viž ents naiz tubbõ, juoij tämkõks tuoista kôrd kazgiñi ja ne jelist vonzistiz. Aga naistpuoliz, kis vol vizakuodas ta pap si-dam ull ybizõn tabarõ, laz se tam puctkastõg pođiks-par-mõks.

22. j-un. 1922. aig.
um kūolōn U.Kōnkamāg aliz loul
ūlōdikuodas ylzō kēratōn.

Se vōrt, mis tuoizōn lāgtō tāh,
Sies iž vōib sizzōl mādō,
Ents kurest iž ta aktōt sāb,
Bet kad sie ab vōi nādō.
Nej David lōliz ka,
Ku vājastōt sai te;
Tēm iz ūo verdōkst kuskis,
Miks ūzīgūks tām uskiz.
Zaul tāz tām jara leptō.

Ne Jumal tybdi artōbōdī,
Ja tāmmōr vastō tiebōdī,
Ja sieda kēzō abtōbōdī,
Ne at, kis ūlōks lebōdī.
Zaul tuožlizōn yl tei,
Siest ūlōks iž ka ei,
Bet David tām iz rab,
Ta vodliz Jumal ak,
Siest ta um Jumal ārmaz.

Ta paldip ka ju nei vel lāb,
Kuj keratōt um rāntis;
Se kēra sieda jedōdō nab
Ja rouvōr tieutō andah.
Kis muntōr, yl ab tle,
Ne vājastōcōd sie
Siest kāndatō vōib ūruoš,
Laz sāg sie kōpig kūož,
Nej iž, kuj kōpig Dāvid.

Siest luggō lāb ja kartō ka,
Ja ab lā tuoista tappō.
Ents kāddimiz lāb tappō mā,
Ents blēdib rištō rabō.
Kis multiz tiebō tāb,
Ents vierda kyōdō sāb.
Siz irm tām ūkkō vīb,
Ku ädagōn ta līb,
Ents mōk pāl iž ta sadab.

Ūz testament.

Kunts tuoim jeliz "Līvliz" kubbō panmizōks, tul ūomōmāld tieut, ku ūz testament līvlist kieks velli valmōz painatimiz (drukkimiz) pierast. Nej siz vōim luotō lītiz aiga pierrō sādō lugō jumalsōnnō jemakieks.

Tuoim.

Miez tōitab, miez tieb.

"Līvōd Rāndalish Aigarāntōs" 1934.aig. mēg liedam 69mōs lied-pūols selliz kītimiz sōna: "Miez tōitab, miez tieb."

Opatōt, intelligentōd līvlist!

Tuoim nāds, ku tēg amad ūot ents aigakēra "Līvli"

jaraunnōnd, tulab tegiž tād jūr. Set kōrd tēg ūot pal-dōt ents rov pierast mi-dagid tiebō, mis ama kie-vamstiz volks, ku tēg, kē-ratōs aigakēra pierast, ents tiebamizōst ka midagid jag-gōkst ents velidōr ja sō-zardōn, kis tās rāndas lä-lamt tybō tiebōd; aga ne pālandōkst at, kuj nādōb, un-dōt. Ja vel emīp, - kas ab ūo vond ūrgidi, ku tēg ents sydamis ūot tātitōnd kultu-rellist tybō tiebō ents rov pierast? kas tēg ab ūot ka set kōrd tuoist rouvōn sieda tōitōnd? ja pe-nizōks, mits kōrd tēg ab ūot ka "Līvliz" tuoimōn tōitōnd sieda tiebō, se um, kē-ratō "Līvliz" pierast?

Miez-nai-tōitab, miez-nai-tle, tāntōb ku jegayks kis um tāudli miez, kis um tāudli nai pidab ents andtōt tōitōkst.

Aigakēra tucim ab pi-da tēdi sellistōks, kis ents andtōt tōitōks ab takst tāutō, tuoim arrōb ku tēg ūot set tām unnōnd ja um tānd leb yliz lītiz kēra tēd tādōl panmiz tēgiz sie bāl kierō, ku: "Miez tōitab, miez tieb."

Tuoim.

Līvōd ūt työst.

Ūt jūod mētkōd at pal-dip ūtōluggō vonnōd sidtōt tēkuoda nustamiz jūs. Ni um sārd sielēdōks, ku paldiniz bōvplān pierrō tānda tiebō ab vōi, sīepierast ku tyg-timi sugrov pūold ab ūo emīp selli, mingi ta ūrgan-dōksōs ulzō paistiz.

Nägēb, ku plan līk tugistikord ymmar tiemōst vel piskimizōks. Luotōm, ku kuol-māndōmōz plan sam realizierō.

Ūt siktar.

Tuoim tieutōd.

Tulbi "Līvliz" Nr. tulab ulz detsember kūs.

Y!

Tuoimiji un Tēdi kakē kōrd votsōn ja ab ūt lieu-dōn.

Pālam Tād adressē.

Uzāndajī:M.Stalts.

Tuoimiji:K.Stalts.

Adres: Mazirbe, Latvija.